

AKRAN ZORBALIĞI

İLKOKUL
ARA TATİL
VELİ BÜLTENİ

İÇİNDEKİLER

- > AKRAM ZORBALIĞI NEDİR
- > AKRAM ZORBALIĞININ TÜRLERİ NELERDİR?
- > AKRAM ZORBALIĞINDA FARKLI GRUPLAR
- > ZORBALIK YAPAN - YAPILAN ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ
- > ÇOCUĞUMUZUN AKRAM ZORBALIĞI YAPTIĞINI NASIL ANLARSINIZ?
- > ÇOCUĞUMUZ ZORBALIK YAPIYORSA NELER YAPABİLİRSİNİZ?
- > KİTAP ÖNERİSİ
- > OYUN ÖNERİSİ
- > KAYNAKÇA

AKRAN ZORBALIĞI NEDİR ?

Okullarda bir ya da birkaç çocuğun bir başka çocuğa karşı yaptığı saldırgan davranışlar olarak tanımlanmaktadır.

Bir davranışın akran zorbalığı olarak tanımlanması için üç temel özellik gerekmektedir:

- 1- Davranışın zarar verme niyetiyle kasıtlı olarak yapılması
- 2- Davranışın tekrarlanması ve sürekli olması
- 3-Çocuklar arasında güç dengesizliğinin olması (fiziksel, zihinsel, sosyal ve yaş gibi)

Fiziksel Zorbalık

Vurmak, itmek, tükürmek, eşyalarına zarar vermek gibi davranışlarla doğrudan fiziksel güç uygulanmasını içermektedir.

Sözel Zorbalık

İsim/lakap takmak, hakaret etmek, bağırarak gibi olumsuz sözel ifadelerin kullanılmasını içermektedir.

akran zorbalığı türleri

Duygusal Zorbalık

Oyuna almamak, arkadaş grubundan dışlamak, görmezden gelmek gibi kişinin sosyal ilişkilerine zarar vermeyi hedefleyen davranışları içermektedir.

Siber Zorbalık

Rahatsız edici mesaj atmak, fotoğraflarını izinsiz paylaşmak, sosyal medya hesabını ele geçirmek gibi elektronik iletişim araçlarıyla yapılan davranışları içermektedir.

Akran Zorbalığında Farklı Gruplar

Akran zorbalığı okuldaki tüm çocukları ve okul ortamını etkilemektedir. Akran zorbalığı durumlarında yer alan çocukları 4 temel grupta ele alabiliriz:

ZORBALIK YAPANLAR

ZORBALIĞA MARUZ KALANLAR

İZLEYİCİLER

HEM ZORBALIK YAPANLAR HEM DE
ZORBALIĞA MARUZ KALANLAR

Zorbalık yapan çocukların;

BİREYSEL ÖZELLİKLERİ

- Başkaları üzerinde egemenlik kurmayı sevme
- Diğerlerinin duygularına karşı duyarsız olma
- Sosyal ve duygusal becerilerde zayıflık Düşünmeden, tepkisel ve aceleci davranma
- Öfke kontrolü problemi yaşama Yetişkinlere karşı itaatsiz davranışlarda bulunma
- Okul dışındaki ortamlarda da saldırganca davranma

AİLESEL ÖZELLİKLERİ

- Anne-baba arasında çatışma
- Aile içi şiddet, fiziksel ve/veya duygusal istismar
- Anne-babanın ilgi, sevgi, yakınlık göstermemesi
- Çocuğa fiziksel ceza verilmesi
- Çocuğun saldırgan davranışlarla istediğini elde edebilmesi
- Aile içi iletişimin zayıf/kopuk olması
- Aile içinde olumsuz rol modellerinin olması (örn. küfürlü konuşan veya şiddet uygulayan anne-babalar/kardeşler)

Zorbaliğa maruz kalan çocukların;

BİREYSEL ÖZELLİKLERİ

- Çekingen, içe kapanık, itaatkar olma
- Düşük özgüven
- Sosyal ortamlarda endişeli, kaygılı, güvensiz davranışlar sergileme
- Farklı fiziksel özelliklere sahip olma (örn. aşırı kısa/uzun boy, aşırı zayıf/kilolu, kekemelik, gözlük - diş teli kullanma)
- Fiziksel veya zihinsel engel/farklılığa sahip olma
- Göçmen olma/etnik azınlık grubuna dahil olma

AİLESEL ÖZELLİKLERİ

- Aşırı koruyucu ve kollayıcı anne babalar
- Aile içi iletişimin zayıf/kopuk olması
- Çocuğun aile ortamında saldırgan davranışlara maruz kalması

Hem zorbalık yapan hem zorbalığa

maruz kalan çocukların;

BİREYSEL ÖZELLİKLERİ

- Zorbalık yapan ve zorbalığa maruz kalan grubun özelliklerini aynı anda taşıma
- Hem kaygılı hem saldırgan yapıda olma
- Arkadaşları tarafından dışlanan

AİLESEL ÖZELLİKLERİ

- Aile içinde şiddet ve baskıyla yetiştirilme
- Aile ortamında saldırganlığa maruz kalma
- Anne-babanın ilgisiz davranması
- Anne-babanın tutarsız disiplin yöntemleri uygulaması

Çocuğunuzun Akran Zorbalığı

Yaptığını Nasıl Anlarsınız?

- Farklı ortamlarda saldırgan davranışlar gösterme (örn. ev, mahalle)
- Düşünmeden, ani davranma
- Çabuk öfkelenme
- Farklılıklara karşı önyargılı veya tahammülsüz olma
- Kendi suçunu kabul etmeme, genelde hep karşı tarafı suçlama
- Kuralları dinleme ve uymada zorluk yaşama
- Öğretmen ve ebeveynlerine sıklıkla karşı gelme
- Akranlarına hükmetmeye, boyun eğdirmeye çalışma
- Başkalarının duygularına duyarlı olmama (empati kurmakta zorlanma)
- Sizin almadığınız bir eşyaya birden bire sahip olma (kalem, çanta, kitap)

Çocuğunuz Zorbalık Yapıyorsa Neler

Yapabilirsiniz?

ÇOCUĞUNUZLA ZORBALIK HAKKINDA KONUŞUN.

Oyun oynamak/şakalaşmak ile zorbaca davranmak arasındaki farkı anlatın. Zorbalığın neden kötü bir şey olduğunu basit bir dille aktarın. Zorbaliğa maruz kalan çocuğun nasıl hissedeceği hakkında konuşun.

ÇOCUĞUNUZA YARDIMCI OLUN.

Çocuğunuza hangi davranışlarının zorbaca olduğunu aktarın, anlamasına yardımcı olun. Bu zorbalık davranışlarını neden gösterdiğini anlamaya çalışın. Bu davranışlar yerine hangi davranışları yapabileceğini anlatın. Olumlu davranışlar gösterdiğinde nelerin değişebileceğini açıklayın. Kesinlikle fiziksel ceza vermeyin. Çocuğunuzun davranışlarını değiştirebileceğine güvendiğinizi belirtin, gösterin. Çocuğunuzun bu konudaki çabasını ve olumlu davranışlarını ödüllendirin.

ZORBALIK DAVRANIŞLARINA ONAY VERMEDİĞİNİZİ BELİRTİN

Çocuğunuza zorbalık davranışlarını onaylamadığınızı net bir şekilde belirtin.

Çocuğunuzun kişiliğine yönelik olumsuz vurgu yapmayın, onaylamadığınız şeyin onun bu davranışları olduğunu vurgulayın. Onu desteklemeye ve ona yardımcı olmaya hazır olduğunuzu belirtin

ÇOCUĞUNUZU SOSYAL VE DUYGUSAL BECERİLER (PAYLAŞMA, YARDIM ETME, DUYGULARIN İFADE EDİLMESİ) KONUSUNDA DESTEKLEYİN

Çocuğunuzla, zorbalık karşısında diğer öğrencilerin neler hissedebileceği üzerinde konuşun. Herkesin farklı özellikleri olduğunu vurgulayın. Bu farklılıkları kabul edebilmesi için hikayeler okuyun, oyunlar oynayın. Basit senaryolar canlandırın. Çocuğunuzun sosyal ve duygusal becerilerini geliştirmesinde ona destek sağlayın. Bu konuda kitaplar okuyun ve yaşına uygun etkinlikler gerçekleştirin.

Çocuğunuz Zorbalığa Maruz Kalıyorsa

Yetişkin Olarak Bizler Neler Yapabiliriz ?

ÇOCUKLAR HER ZAMAN KENDİLERİNİ
KORUYAMAYABİLİRLER, BU DURUMDA YETİŞKİNLER
OLARAK BİZLER ONLARI KORUMAK ZORUNDAYIZ. EĞER
BİRİ ÇOCUĞUMUZA ZORBALIK YAPIYORSA YETİŞKİNLER
OLARAK EBEVEYNLER VE ÖĞRETMENLER NELER
YAPABİLİR ?

➤ Diğer çocukları da bilinçlendirerek, çocukların zorbalıktan korunması sağlanabilir.

- Zorbalık yapan çocuk veya çocuklarla konuşabilir ve bundan vazgeçmelerini söyleyebilirler.
- Zorbalık yapan çocukların özür dilemelerini ve buna benzer yaptıklarını telafi edecek bir şey yapmalarını sağlayabilirler.
- Zorbalık yapan çocukların ebeveynleriyle konuşabilirler.
- Zorbalık yapan çocuğun yanında olup onu destekleyen çocuklarla konuşarak onları buna uymamaya ikna edebilirler.
- Daha fazla denetim sağlayıp zorbalık yapan çocukların önünü keserek, zorbalığın devam etmesini önleyebilirler.

KİTAP ÖNERİLERİ

OYUN ÖNERİLERİ

Çok küçük yaştan beri tanıdıkları öfke duygusu başta tanımlanabilmeyi sonra anlaşılabilmeyi ve daha sonra da kontrol edilmeyi gerektirir. Öfke Kasırgası, miniklerimize yaşam becerileri kazandırırken öfke kontrolünü de öğretir. Bu sayede çocuklarımız öfke duygusunu anlamayı, fark etmeyi ve yönetmeyi keyifle oyun oynarken öğrenirler. Bu onların kendi güçlerini de anlamalarını ve hayatla baş etmekteki becerilerini de ortaya çıkartır.

Sihirli Orman, miniklerimize yaşam zorlukları ile uğraşmayı, bunların kendi becerileri ile üstesinden gelmeyi öğretir. Bu sayede çocuklarımız kendine güvenmeyi, gücünü hissetmeyi ve değerini bilmeyi oyun oynarken öğrenir.

Kaynakça

TotanT (2007). Okulda Zorbalığı Önlemede Eğitimciler ve Ebeveynlere Öneriler. AiBÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt7, Sayı2, 190-202.

Garip, G. ve Şavkın, B. (2008) Akran Zorbalığı, PDREM Bülteni.

Dölek, N. (2002). Öğrencilerde Zorbaca Davranışların Araştırılması ve Bir Önleyici Program Modeli. (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Kennedy-Moore, E.& McLaughlin, C., (2020). Yeşeren Arkadaşlıklar.